

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa 20. sunnuntaista helluntaista 23.10. ja päättyy 4. adventtisunnuntaihin 18.12.

Usko ja epäusko

20. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 23.10.
MARK. 2:1–12

Tämän sunnuntain evankeliumitekstissä olemme Markuksen evankeliumin alussa. Takana on evankeliumin ensimmäinen luku, jossa evankelista kertoi hyvin pikaisesti Jeesuksen kasteesta, koetelemuksista erämaassa ja ensimmäisten opetuslasten rekrytisestä. Jeesuksen julkinen toiminta on siis alussa, mutta hänen maineensa on levinnyt jo laajalle.

Evankeliumin ensimmäinen luku on hyvä pitää mielessä, kun lukee päivän tekstiä. Jakeessa 1, meille kerrotaan tapahtumapaikka, Kapernaum, jossa Jeesus on aloittanut toimintansa. Kapernaum oli kalastajakylä Galileassa, joka toimi Jeesuksen toiminnan kotipesänä. Tekstissä esiintyvä talo, jota tekstissä kutsutaan Jeesuksen kodiksi ja jonne suuri joukko väkeä oli kokoontunut, oli mahdollisesti Pietarin talo, missä myös hänen vaimonsa ja anoppinsa asuivat.

Markuksen evankeliumissa Pietarin koti on tullut meille lukijoille ja Kapernaumin asukkaille jo aikaisemmin tutuksi, sillä siellä Jeesus paransi Pietarin anopin ja suuren määrän muita kaupungin sairaita (Mark. 1:29–34). Nykyään Israelissa matkaavat saattavat Kapernaumissa poikettesaan käydä omituisen näköisessä Pyhän Pietarin basilikassa, joka on rakennettu vanhan talon raunion yläpuolelle. Kirkkorakennuksen alla oleva raunio on mitä luultavammin evankeliumitekstissä esiintyvä Pietarin koti, sillä jo 50 jKr. yksi talon isoista huoneista oli sisustettu kristillisen seurakunnan kokoushuoneeksi, ja mikäs olisikaan parempi kokoontumispaikka ensimmäisiä askeleitaan ottavalle seurakunnalle, kuin kaikille tuttu Pietarin koti.

Merkkinä Jeesuksen maineesta on se, kuinka suuri joukko kiinnostuneita saapuu jälleen hänen luokseen. Monet halu-

sivat tietää, kuka Jeesus oikein oli, sillä hänestä on sanottu, että hänellä on valta opettaa uudella tavalla (Mark. 1:27). Tekstissä painotetaan väenpaljouden täyttävän koko talon, niin ettei edes ovelle pääse! Tie taloon ja Jeesuksen luo on tukittu, ensimmäiset ovat jo kerenneet paikalle ja viimeisten on jäätävä pihalle odottamaan. Tämä ei kuitenkaan lannista viittä miestä, joista yksi oli halvaantunut. Vierestä katsottuna heidän aikeensa on varmasti näyttänyt melko toivottomalta. Miten he muka voisivat päästä Jeesuksen luokse, jos he eivät pääse edes ovelle! Tavalliseen tapaan taloon ei pääse, nyt vaaditaan kekseliäisyyttä ja uskoa!

Miesten matka Jeesuksen luokse on varmasti herättänyt muissa paikallaolijoissa paheksuntaa, sillä heidän on täytynyt ensin nousta väenpaljoudessa talon katolle ja kaivaa tiensä katosta läpi. Miehet eivät antaneet paheksunnan haitata, sillä selvää on, että he lujasti uskoivat Jeesuksen voivan parantaa halvaantuneen, ja tästä muiden paheksunta on pieni hinta. Heidän teoistaan Jeesus näkee heidän uskonsa, mitään sanallista tunnustamista ei tarvita.

Se mitä seuraavaksi tapahtuu, yllätti miehet ja muut läsnäolijat. Jeesus ei paranna halvaantunutta, vaan antaa tälle synnit anteeksi. Juutalaiset lainopettajat paheksuivat Jeesuksen sanoja ja ajattelivat: *”Kuinka tämä näin puhuu? Hän herjaa Jumalaa. Kuka voi antaa syntejä anteeksi paitsi Jumala yksin?”* Lainopettajat tietävät, mitä Jeesus sanoillaan väittää. Hän sanoo, että hänellä on jotakin sellaista valtaa, joka todellisuudessa kuulu Yhdelle, Jumalalle. Vain Jumala voi antaa syntejä anteeksi, sillä hänen tahtoaan ihminen rikkoo tehdessään syntiä. Jeesus siis antaa anteeksi Jumalan puolesta. Kuka Jeesus oikein luulee olevansa?

Jeesus toimii kuin kuka tahansa hyvä lääkäri, joka keskittyy syyhyn, eikä oireeseen. Syntien anteeksiantaminen on ensi-

sijaisesta, sillä se on juurisyyn hoitamista, ja johtaa lopulta myös oireen/seurauksen, eli halvaantumisen, parantumiseen. Tässä kohtaa on muistettava se, ettei halvaantunut ole muita syntisempi eikä halvaantuminen oli suoraa seurausta jostain hänen tekemästään synnistä (vrt. Joh. 9:1–3). Jeesus on lääkäri, joka yksin pystyy antamaan lääkettä, joka auttaa synnin vaivaan ja maistuu syntisen suussa makeammalta, kuin mikään muu lääke. Jeesuksen sanat halvaantuneella ovat tämä lääke: ”Poikani, sinun syntisi annetaan anteeksi”.

Evankeliumintekstissä yhtenä teemana on, kuinka teot puhuvat puolestaan. Jeesus näki miesten uskon heidän teoistaan, lainopettajien epäuskon Jeesus tunsin hengessään ja Jeesus todistaa tunnusteoin, kuka hän on. Syntien anteeksisaamista on vaikeampi nähdä päältäpäin kuin halvaantuneen parantumista. Jeesuksen kysymys: ”Kumpi on helpompaa, sanoa halvaantuneelle: ’Sinun syntisi annetaan anteeksi’, vai sanoa: ’Nouse, ota vuoteesi ja kävele?’”, on luonteeltaan retorinen, sillä kumpikin on ihmiselle mahdotonta. Nyt Jeesus osoittaa teoillaan kuka hän on. Hän on juuri antanut halvaantuneelle tämän synnit anteeksi, ja koska synty on kaiken kärsimyksen syy, niin sen poistuttua häviää myös oire. Jeesus on todella antanut halvaantuneen synnit anteeksi, sillä halvaantunut kävelee jälleen!

Sanoillaan ja teoillaan Jeesus on todistanut, kuka hän on. Hän on lihaksi tullut Jumala, jonka tarkoitus oli poistaa maailman kärsimyksen juurisyys poistamalla maailman synty sovittamalla se ristillä. Synty on jo sovitettu ja vielä on koittava se päivä, kun halvaantuneen lailla saamme tuntea sen lopullisen seurauksen. Synty on poissa eikä kärsimystä enää ole.

Konsta Järviluoma

kirkon nuorisotyöntekijä, TK, Helsinki

Ei enää itkun ääntä

PYHÄINPÄIVÄ 5.11.

JES. 65:17–19

Ihmisen elämään mahtuu paljon itkun aiheita. Pieni lapsi ilmaisee itkulla tarpeitaan. Itku on ennen äidinkieltä opittu kieli. Kun jotakin puuttuu tai jotakin on liikaa, sylivauva itkee.

Äidinkieltään jo puhuvat lapset muistavat itkun kielen ja saattava ottaa sen käyttöön, kun jokin ei mene heidän mielensä mukaan. Varttuneemmatkin itkevät, kun ruumiillinen tai henkinen kipu yllättää.

Läheisen ihmisen menetys on sydäntä raastava kokemus, joka avaa kyynelkanavat kaiken ikäisillä, ei aina heti eikä ehkä kohtakaan, mutta aikanaan. Joku surun keskellä elävä onkin ihmeteltyt, mistä niitä kyneleitä riittääkin, kun itkulle ei näy toista päätä.

Jumala lupaa sanassaan, että itkulle ja itkun aiheille tulee loppu, ei vielä tässä ajassa, mutta sitten kun Jumala luo uudet taivaat ja uuden maan.

Kerran Jumala loi kaiken tyhjästä. Ei ollut mitään, ennen kuin Jumala sanoi: ”Tulkoon valo”. Sitten Jumala käski sanallaan olevaiseksi taivaan ja maan, maan päälle kasvit, veteen kalat ja taivaalle linnut. Kun Jumala oli sanallaan käskenyt esiin kaiken, minkä katsoi hyväksi, hän ei vielä levännyt. Hän loi vielä ihmisen.

Ihmisen alkua on merkittävästi toinen kuin muun luomakunnan. Siksi myös ihminen on merkittävästi jotakin muuta kuin muu luomakunta. Jumala ei käskenyt ihmistä olevaiseksi niin kuin kaiken muun. Jumala loi ihmisen, mutta se tapahtui niin, että hän, Pyhä Kolminaisuus, sanoi: ”Tekkäämme ihminen, tekkäämme hänet kuvaksemme ja kaltaiseksemme.”

Ihmisen luominen kuvataan Raamatussa vielä tarkemmin. Jumala muovasi maan tomusta — jo olevaisesta — ihmi-

sen ja puhalsi hänen sieraimiinsa elämän hengen. Ihminen ei ole Jumalan sanan tuotetta, ihminen on Jumalan käsityö. Kaikki muu on syntynyt etätyönä, mutta ihminen on Jumalan kosketuksesta syntynyt.

Vieläkään ei Jumala levännyt. Hän oli luonut ihmisen olemaan lähellään, puhelumppaninaan. Mutta kaikki ei ollut vielä valmista. Ihminen tarvitsi rinnalleen vertaisensa kumppanin. Jumala nukutti ihmisen ja operoi häneltä kylkiluun ja rakensi siitä ihmiselle, miehelle, kumppanin, naisen. Näin Jumala oli luonut ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi, mieheksi ja naiseksi hän on meidät luonut. Jumala ei luonut ihmistä sanallaan. Jumala loi ihmisen elämään sanastaan.

Kaikki oli ollut valmista ihmistä varten, että hän viljelisi ja varjelisi Jumalan luomakuntaa hänelle kuuliaisena.

Synti turmeli ihmisen ja Jumalan välisen yhteyden. Se turmeli koko luomakunnan. Mutta Jumala lupaa: ”Katso, minä luon uuden taivaan ja uuden maan. Menneitä ei enää muistella, ne eivät nouse mieleen. Ei, vaan te saatte iloita ja riemuita aina ja ikuisesti siitä, mitä minä luon.” (Jes. 65:17–18)

Ensimmäinen maa oli ihmistä varten. Uusi maa ja uusi taivas ovat myös ihmistä varten. Kaikki luodaan uudeksi, mutta ihmistä ei luoda uudelleen.

Ihmisen tulee kuitenkin syntyä uudesti ylhäältä. Synnin vuoksi jumalayhteyden, Jumalan henkäyksen kadottaneen ihmisen tulee saada Pyhän Hengen vaikutuksesta elävä yhteys Jumalaan. Jumala on pyhä ja uusi taivas ja uusi maa on pyhä siellä olevia ihmisiä myöten.

Jeesus sanoo: ”Ei kukaan pääse Isän luomuten kuin minun kauttani.” (Joh. 14:6) Elävä yhteys Jumalaan on yhteyttä Jeesukseen.

Ilmestyskirjan profetiassa Herra sanoo taivaallisen valtaistuimen äärelle

päässeistä: ”He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä.” (Ilm. 7:14) Jeesus on Jumalan Karitsa. Jeesuksen, veri on puhdistanut heidät kaikesta synnistä.

Siinä on kaikkien pyhien pyhyys. Me ihmiset synnymme syntiin langenneeseen ihmiskuntaan. Synti on osa meitä ajallisen elämämme ajan. Mutta Jumala antaa suuresta armostaan kaikki synnit anteeksi Jeesuksen nimessä ja veressä.

Apostoli vakuuttaa: ”Kaikki ovat tehneet syntiä ja ovat vailla Jumalan kirkkautta mutta saavat hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, koska Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi.” (Room. 3:23–24)

Uudessa maassa ja uudessa taivaassa synnin syyllisyydestä lunastettu ja vapautettu eli pyhä ihminen saa Jumalan armosta asettua synnistä, kuolemasta ja pahuudesta vapaaseen Jumalan luomaan ikuiseen autuuteen.

Siellä on iloitsemassa ja riemuitsemassa ihmisiä kaikista kansoista ja he puhuvat kaikkia kieliä, mutta yksi kieli on poissa. Jokaisen ihmisen yhteinen, se ensimmäinen kieli on poissa. ”Siellä ei enää kuulla itkun ääntä, ei valitusta.” (Jes. 65:19) Sitä ei enää muistella, eikä se nouse mieleen. Sille ei ole enää aihetta.

Heikki Holma
kirkkoherra, Tervola

Vanhurskauttaminen on oikeuttamista

USKONPUHDISTUKSEN MUISTOPÄIVÄ
6.11. ROOM. 1:16–17

Uskonpuhdistuksen muistopäivä kantaa yhä tätä nimeä kirkkomme evankeliumikirjassa vuodelta 2000. ”Uskonpuhdistus” ei ole korvautunut *reformaatiolla*. Se on hyvä.

Päivän lukukappale Uudesta testamentista on Room. 1:16–17, jossa kyllä riittää

jakamista. Se on hyvä ottaa saarnatekstiksi.

Vanhurskaus-sanue on meille kielellisesti hankala. Mielestäni sen ytimekkäin ja ymmärrettävin suomennos on 'oikeutaminen'. On kysymys oikeuden antamisesta ja saamisesta. Subjektit ja objektit vaihtelevat. Sekä Vanhassa että Uudessa testamentissa puhutaan yhtäpitävästi kolmesta vanhurskauttamisesta.

1) Vanhurskas Jumala — Isä — vanhurskautti vanhurskaan, mutta synniksi tehdyn Pojan Jeesuksen tämän ylösnousemuksessa eli julisti hänet synnittömäksi ja vanhurskaaksi, jollainen hän oli ollutkin.

2) Jumalaton ihminen vanhurskauttaa eli julistaa vanhurskaaksi Jumalan, joka on itsessään vanhurskas, mutta jota syntinen on syyttänyt epäoikeudenmukaiseksi, rakkaudettomaksi ja pahaksi. Nyt jumalaton tunnustaa itsensä epävanhurskaaksi ja syntiseksi, sanoutuu siitä irti ja pyytää sitä anteeksi. Näin hän julistaa Jumalan hyväksi ja oikeamieliseksi.

3) Vanhurskas Jumala julistaa jumalattoman vanhurskaaksi eli itselleen kelvolliseksi Jeesuksen ja hänen rangaistuskärsimyksensä ja sijaissovituksensa tähden.

Vanhurskauttamisessa Isä antaa — palauttaa — Pojalle sen oikeuden, joka hänelle kuuluu. Jumalaton antaa Jumalalle sen oikeuden, joka tälle kuuluu. Jumala antaa jumalattomalle oikeuden, joka hänelle ei kuulu, mutta jonka Jeesus on hankkinut hänelle. ”Kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, kaikille, jotka uskovat häneen” (Joh. 1:12).

Vanhurskauttaminen on oikeuttamista, ei vanhurskaaksi tekemistä. Annettuaan Jeesukselle elämänoikeuden takaisin Isä myös Pyhällä Hengellä nosti hänet kuolemasta takaisin elämään. Antaessaan jumalattomalle oikeuden tulla Jumalan lapseksi Jumala samalla antaa hänelle

Pyhässä Hengessä (uuden) elämän. Nämä kolme vanhurskauttamista kuuluvat yhteen ja läpäisevät toisensa tässä järjestyksessä. Tämä ”evankeliumi — on Jumalan voima ja tuo pelastuksen kaikille, jotka sen uskovat.”

Uskonpuhdistuksen muistopäivänä on syytä puhua uskonpuhdistajastakin ja kuvittaa sanomaa Lutherin vaakunalla eli ”Luther-ruusulla” ja mahdollisuuksien mukaan heijastaa se kirkon kuvapankista valkokankaalle kaikkien nähtäväksi tai jakaa se jokaisen käteen lehtisenä, jonka kääntöpuolella on Lutherin selitys siihen. Hän antoi vuonna 1530 taiteilijalle tehtäväksi vaakunan hänelle tämän kuvauksen mukaisesti, joka luetaan seurakunnalle ja joka on painettuna lehtisen kääntöpuolelle:

Ensimmäisenä on oltava **risti mustana sydämessä**, jonka luonnollinen väri se olisi. Kun ihminen uskoo koko sydäimestään, hän tulee vanhurskaaksi. Sellaisen **sydämen** on oltava **valkoisen ruusun keskellä** osoittamassa, että usko antaa iloa, lohdutusta ja rauhaa. **Ruusun** on oltava **valkoinen** eikä punainen, koska valkoinen on henkien ja kaikkien enkelien väri. Sellainen **ruusu** on **taivaanvärisellä pohjalla**, koska sellainen ilo Hengessä ja uskossa on tulevan taivaallisen ilon alku. Sellaista **taustaa** tulee reunustaa **kultaisen ympyrän**, koska sellainen autuus taivaassa kestää ikuisesti ja loppumatta ja ylittää arvossa kaiken ilon ja hyvän, niin kuin kulta on arvokkain metalli.

Luther-ruusun pitäisi olla jokaisessa luterilaisessa kirkossa ja muussa kokoon-tumistilassa, mutta se on meillä harvinaisen toisin kuin itäisen Keski-Euroopan luterilaisten vähemmistökirkkojen ti-loissa. Perussanoma myy Luther-ruusua seinälautasena ja pinssinä.

Lutherin tärkeimmät virret eivät ole 21 *Enkeli taivaan lausui näin* ja 170 *Jumala ompi linnamme*, joka on kyllä syytä laulaa, vaan 261 *Oi iloithaa, te kristityt*. Siinä on 11 säkeistöä, ja sitä on mahdoton katkoa. Sen mietiskeleminen ja ”märehtiminen” antavat kuitenkin jumalanpalvelukseen lisää sisältöä. Uskonvanhurskaudesta laulavat tiiviissä muodossa virret 188:5 ja 237:4.

Raimo Mäkelä

Perustan emerituspäätoimittaja, rovasti,
TT, Kauniainen

Kaikki eivät pääse hääjuhlaan

VALVOMISEN SUNNUNTAI 13.11.

MATT. 25:1–13

”Viisaat neitsyet” on niitä tekstejä, jotka tunnetaan vanhempien käännösten otsikoilla. Ajatus konkretisoituu, kun tekstiä verrataan nykyisiin elokuvaan morsiusneidoista tai tarinoihin taistelevista kaasoista. Jeesuksen vertauksen kansanomaisuus ja ajankohtaisuus käy nopeasti ilmi. On asioita, joiden kohdalla ihmiset ovat erityisen tarkkoja. Ja yksi niistä on kaason tehtävä.

Häitä siis vietetään. Jeesus puhui usein häihin liittyvistä asioista. Se ei ole ihme, sillä Vanha testamentti on täynnä hääkuvastoa. Naimisiinmeno onkin syvä kuva israelilaisesta avioliittoa arvostavasta kulttuurista. Tämän päivän sarjaliittojen keskellä tätä voi olla vaikea enää ymmärtää. Voidaan siis sanoa, että vertausten teho heikkenee ajan myötä kulttuurin pakanallistuesssa.

Samalla on kuitenkin tarpeen korostaa, että Vanha testamentti käyttää usein samaa kuva kansan ja Herran välisestä suhteesta: puhutaan morsiamesta ja sitoutumisesta, uskollisuudesta ja luotamuksesta. ”Minä kihlaan sinut, otan omakseni ainiaaksi” (Hoos. 2:21; vrt. 2. Kor. 11:2). Taivaalliset juhlat ovat kuva lopullisesta pelastuksesta (Jes. 25).

Evankeliumitekstissä edessämme on kuitenkin kaasojen taisto. Keskipisteessä ovat tyhmit neidot. Vertaus vastaa monia Jeesuksen opetuksia. Se esittää rajun kuvan Israelin synnistä. Vertaus jakaa jopa valitun kansan kahtia. Kaikki eivät odota Herraa. Kaikki eivät tunnista Jumalan Poikaa.

Siksi Jeesuksen vertaus sisältääkin erityisen ankaran käsityksen synnin vakavuudesta. Kun Herra on tullut, on myöhäistä kolkutella taivaan portteja. On olemassa armon aika, Jumalan kutsun aika, ja on tuleva itku ja hammasten kiristys.

Mutta kummasta tilanteesta vertaus puhuu, Kristuksen kohtaamisesta vai toisesta tulemisesta? Vertausta on varmaankin käytetty paljon evankeliumin levittämisen tärkeyttä korostettaessa. Öljyä pitäisi olla. Tulkinta voi lipsahtaa lakihenkisyyden puolelle. Tällaisen selityksen taustalla väijyy melko yksityiskohtainen vertausten tulkinta.

Vaikuttaa paremmalta selittää tarina kokonaisuutena. Jos valot ovat kadonneet ja lamput sammuneet, ihminen jää pimeään. Teologisesti tietenkin olennaista on se, että vertauksen kuvaamassa tilanteessa evankeliumin mahdollisuudet ovat menneet. Ovea ei enää avata. Edessä on tuomion hetki. Ulkopuolelle jääneet voivat vain uumoilla muurien takana vietettävän hääjuhlan ihanuutta. Vertaus liittyy siten Jeesuksen ankariin puheisiin: ”Totisesti, minä en tunne teitä.”

Olemme siten kovan tekstin äärellä. Kaikki eivät pelastu. Synti on vakava asia. Pettureilla ja luopioilla ei ole toivoa sitten, kun ovet suljetaan. Tällainen pelastusopin yksinkertainen lähtökohta on omana aikanamme suurelta osin kateissa. Elämme jostain syystä aikaa, jolloin luterilaisuuteen on ainakin kolmelta suunnalta pesiytynyt väitteitä kaikkien ihmisten pelastumisesta.

Yleisin näistä, vaikkakaan ei ajallisesti

vanhin, on “progressiivisen kristillisyyden” levittämä mystinen kuvitelma kaikkien uskontojen samankaltaisuudesta. Uskonossa olennaista ei näiden saarnaajien mukaan ole Jumalan pyhyys, lain täydellinen rakkaus ja Kristuksen täydellinen lain täyttämys. Nämä Raamatun tarjoamat opit on korvattu kuvitelmillä ihmisen jumalallistumisesta, antinomismista ja koko maailman pelastumisesta. Raamatun mukaan tämä on perkeleellinen houkutuksen ja vie ihmisen kadotukseen.

Toinen, jo jonkin aikaa liberaalipappien (heidän omankin identiteettinsä mukaan) joukossa elänyt väite kuului tietenkin: “kaikki pääsevät taivaaseen”. Kun usko Raamatun sanomaan romahti, jäljelle jäi subjektiivinen kuvitelma siitä, että lopussa jostain irrationaalisesta syystä käy hyvin. Toivolle ei tosin ollut muuta perustetta kuin se, että Jumala ei heidän mielestään ylipäätään kykene tekemään mitään. Näille Jeesus sanoo: ”Totisesti, minä en tunne teitä”.

Näiden ohella jotkut suosivat kaiken ennallistamista, *apokatastasista*. Se on jokseenkin perusteiltaan hämära kuvitelma siitä, että lopussa kaikki pelastuvat. Käsitykseen liittyy Raamatusta irrallaan oleva kuvitelma siitä, että tuomiota ja kadotusta ei ole todellisesti oleva.

Kolmas hieman epäselvemmin rajattu näkemys elää uuden missiologian uskontoekumeniassa. Se katsoo, että uskonnollisesti merkittäviä ihmisiä on kaikkialla. Olennaista on kuulemma se, miten elää uskoaan todeksi. Tämä uuslakihenkisyys ei ehkä saattale aivan kaikkia taivaaseen, mutta ei pidä Kristusta ainoana Vapahtajana. Antinomisminsa takia se tosin päätynee lopulta apokatastasikseen. Yllätys ovella tulee olemaan suuri.

Miksi vertaus on kirkolle tärkeä? Tietenkin siksi, että se antaa omankin aikamme julistukselle syvän sisällön ja vakavuuden. Kristillinen kirkko, siis se tosi kirkko, joka

julistaa evankeliumin puhtaasti, tekee työtään sen takia, että ketään ei suljettaisi ulkopuolelle. Evankeliumi on Jumalan voima. Se on pelastukseksi jokaiselle, joka usko. Mutta mikään yleinen hyvätahtoisuus ei pelasta ketään, joka ei usko. Siksi Kristukselle ei ole vaihtoehtoa. Juuri siksi saarnavirka tekee sinnikkäästi työtä, jotta mitään ei tulisi syntisen ja Kristuksen väliin.

Timo Eskola

eläkeläinen, dosentti, TT, FT, Turku

Yllättävä jako

TUOMIOSUNNUNTAI 20.11.

MATT. 25:31–46

Ajatus viimeisestä tuomiosta ei ole nykyisin kovin suosittu edes kristittyjen keskuudessa.

On kuitenkin terveellistä tarkastella omaa elämäänsä päämäärästä käsin. Jos matkustat junassa, tiedät, minne olet matkalla. Kun on kyse koko ihmisen elämästä, päämäärä on vieläkin tärkeämpi pitää mielessä. Silloin voit elää tätä hetkeä viisaalla ja mielekkäällä tavalla.

Jokainen meistä sijoittuu tämän päivän tekstin tapahtumiin. Emme seuraa ulkopuolisina, mitä kerran tulee tapahtumaan. Emme ole yleisössä, olemme itse näyttämöllä ja tapahtumien keskipesteissä. Kuulumme joko tuohon lammasten joukkoon tai vuohilumaan.

Ateisteja ei prosentuaalisesti ole koskaan ollut kovin paljon. Itse asiassa ateismi on katoava luonnonvara, viimeisellä tuomiolla heitä ei enää ole. Ateistit pelottelevat meitä ajatuksella, että ihmiskunnan suurimmat rikolliset voivat selvitä ilman oikeudenmukaista tuomiota. Kristityt sitä vastoin uskovat oikeuden lopulta voittavan. Viimeistään viimeisellä tuomiolla on tunnustettava tosiasiat. Jumalan on olemassa, eikä tämä tieto tule

kenellekään yllätyksenä. Viimeisellä tuomiolla kukaan ei puolustaudu sanomalla: ”Miksi kukaan ei minulle kertonut, että Jumala on olemassa?”

Roomalaiskirjeessä apostoli Paavali opettaa, että tämä tieto ja tietoisuus on meillä koko ajan läsnä. Se tulee esiin Jumalan yleisessä ilmoituksessa: ”Sillä hänen näkymätön olemuksensa, hänen iankaikkinen voimansa ja jumalallisuutensa ovat, kun niitä hänen teoissaan tarkataan, maailman luomisesta asti nähtävinä, niin etteivät he voi millään itseään puolustaa.” (Room. 1:20)

Lisäksi tunnet syyllisyyttä. Tiedostat toiminesi väärin. Paavali toteaa: ”Pakanakansatkin, joilla ei ole lakia, saattavat luonnostaan tehdä, mitä laki vaatii. Silloin pakanat, vaikkei heillä lakia olekaan, ovat itse itselleen laki. Näin he osoittavat, että lain vaatimus on kirjoitettu heidän sydämeensä. Siitä todistaa heidän omatuntonsakin, kun heidän ajatuksensa syyttävät tai myös puolustavat heitä. Tämä tulee näkyviin sinä päivänä, jona Jumala minun julistamani evankeliumin mukaisesti tuo ihmisten sisimmätkin salaisuudet Kristuksen Jeesuksen tuomitaviksi.” (Room. 2:14–16)

Viimeisellä tuomiolla joudumme paatuneimpienkin ateistien kanssa tunnustamaan nämä kaksi asiaa: Jumala on olemassa ja omatuntoni todistaa minua vastaan, olen syyllinen.

Päivän teksti jakaa ihmiset kahteen ryhmään. Näyttää siltä, että vastakkainasettelun aika ei sittenkään ole ohi.

Jeesuksen opetuksen ydin on sanassa ”vanhurskas”. Jeesus toteaa kaksi kertaa, että pelastetut ovat vanhurskasten joukko (jakeet 37 ja 46). Luterilaiselle saarnaajalle asian pitäisi olla tuttu: Viimeisellä tuomiolla ei kestä meidän hankkimamme oma vanhurskaus. Siellä kestää vain Jumalan vanhurskaus. Jälleen apostoli rientää meidän avuksemme, kun hän toteaa

Room. 10:3: ”He eivät tiedä, mitä Jumalan vanhurskaus on, ja yrittäessään pystyttää omaa vanhurskauttaan he eivät ole alistuneet siihen vanhurskauteen, joka tulee Jumalalta.”

Tämän päivän saarnateksti selitetään väärin, jos ajattelemme ihmisen tulevan vanhurskaaksi tekemällä hyvää lähimmäiselleen. Vanhurskasten joukkoon päästään turvautumalla Kristukseen. Jumala vanhurskauttaa jumalattoman. Ei ihmisen omien tekojen tähden, ei sen perusteella, että olemme auttaneet hädässä olevia, vaan Kristuksen vuodattaman veren ansiosta. ”Vähimmillä veljillä” Jeesus tarkoittaa ihmisiä, jotka ovat apua tarvitsevia uskovia. Jokainen, joka tekee taivaallisen Isänsä tahdon, on hänen veljensä, siskonsa ja äitinsä (Matt. 12:50). Paavali puolestaan kehottaa tekemään hyvää kaikille, mutta ennen kaikkea uskoville.

Pelastetut eivät edes huomaa omien tekojensa painoarvoa, eikä heidän tarvitsekaan huomata. Pelastukseen riittää, että ihminen omistaa Jumalan vanhurskauten. Jos puu on hyvä, se tuottaa luonnostaan hyvää hedelmää.

Ihmisen Poika eli Jeesus Kristus tulee kirkkaudessaan ja istuu valtaistuimelle tuomarina. Kun Jeesus syntyi, hän tuli ihmiseksi, hän luopui kirkkaudestaan. Hän ei tullut tänne tuomarina vaan lääkärinä, etsimään ja pelastamaan syntisiä.

Kun hän tulee toisen kerran, hän tulee tuomarina kirkkaudessaan. Jos olet saanut syntisi anteeksi, silloin Jeesus tuomarina on samalla sinut Vapahtajasi ja armahtajasi. Tuomio on vapauttava, koska tuomarisi on antanut henkensä sinun puolestasi. Tuomarilla on nauhojen jättämät arvet kässissään. Viimeisellä tuomiolla ei ole oikeastaan kyse oikeudenkäynnistä. Siinä vain todetaan, miten ihminen on tässä elämässä suhtautunut Jumalan anteeksiantoon. Oikeudenkäynti on käytävä nyt vaikkapa jumalanpalveluksessa. Jumala kutsuu:

”Tulkaa, käykäämme oikeutta keskenämme, sanoo Herra. Vaikka teidän syntinne ovat veriruskeat, tulevat ne lumivalkeiksi, vaikka ne ovat purppuranpunaiset, tulevat ne villanvalkoisiksi.” (Jes. 1:18)

Me tiedämme lähetyskäsystä, että evankeliumi on tarkoitettu vietäväksi kaikille kansoille. Viimeisellä tuomiolla kaikki kansat kootaan Kristuksen eteen. Tuomioistuimelta hyvä paimen, joka on antanut henkensä lammasten edestä, erottelee nyt vuohet lampaista. Tuomio on lopullinen. Siitä ei voi, eikä ole mitään syytä valittaa.

Niilo Räsänen

Kansanlähetysoiston rehtori, TT
Riihimäki

Luomakunnan Herra saapuu

1. ADVENTTISUNNUNTAI 27.11.

MARK. 11:1–10

Kaikkivaltiaan Jumalan puhe luonnossa on epäsuoraa. Psalmissa 19 tätä kuvataan näin: ”Taivaat julistavat Jumalan kunniaa, taivaankansi kertoo hänen teoistaan. Päivä ilmoittaa ne päivälle, yö julistaa yölle. Ei se ole puhetta, ei sanoja, ei ääntä, jonka voisi korvin kuulla. Kuitenkin se kaikuu kaikkialla, maanpiirin yli merten ääriin.” Emme kuule Jumalan puhetta korvillamme, vaikka paljon rukousjuttelua käyttäisimmekin.

Verrattuna menneiden sukupolvien ihmisiin suhteemme luontoon on muuttunut melkoisesti. Kun pääosa suomalaisista asui maaseudulla, risteili metsissä paljon enemmän polkuja. Metsä ja luonto olivat lähempänä. Nyt luonto on toisella tavalla puheissa. Kuulemme ja katselemme uutisia, jotka laittavat meidät pohtimaan niitä kehityskulkuja, jotka tapahtuvat luonnossa maailmanlaajuisesti. Emme ehkä tunne enää niin hyvin paikallisia lakkasoita ja marjamaita, mutta tiedäm-

me miten Karibianmeren hurrikaanit kehittivät. Viime vuosien luontoon liittyvä pienen pieni yksityiskohta on koko maailman huulilla. Tiedämme, kuinka Kiinan Wuhanista lähti ihmisilmälle näkymätön virus leviämään ja vaikuttamaan kaikkialle maailmaan.

Jeesus ratsastamassa aasilla Öljymäen kautta Jerusalemiin. Kansa ympärillä huutamassa ja ylistämässä: ”hoosianna, hoosianna Daavidin Pojalle”. ”Siunattu hän, kuningas, joka tulee Herran nimessä! Taivaassa rauha, kunnia korkeuksissa!”. Tämä on ainoa kerta, jolloin Jeesus antoi ylistää itseään avoimesti, julkisesti. Sen sisältö ei jättänyt katselijaa epävarmuuteen. Aasilla ratsastajalle annettiin juutalaisen kansan vuosituhantisen odotuksen mukaiset messiaan arvonimet. Tässä on Israelin luvattu ja kaivattu kuningas. Tässä on hän, jolla on valta. Jeesuksen nimen avuksi huutaminen, asiallinen käyttäminen ja hänen jumaluutensa tunnustaminen aiheuttavat nyt närkästyksen vastarinnan. Niin se aiheutti myös tuolloin hiljaisen viikon, Jeesuksen kärsimysviikon alussa. Oppineet ja aikakauden viisaat kiristelivät hampaitaan lapsille ja lapsenmielisille — heidän huulillaan tuo kiitos ja ylistys oli.

Mutta mikä oli Jeesuksen suhde luontoon tuossa hetkessä? Onko adventtisuunnuntain evankeliumissa jotakin meitä koskettavaa? Yksi kreikan kielen yksityiskohta tuo esille Jeesuksen luontosuhteen hyvin vahvasti. Jeesuksen kaksi opetustalasta saivat tehtävän mennä edessä olevaan kylään. Voimme päätellä sen olleen Betfage, viikunarakkileiden kylä, jossain Öljymäen alueella. Kylästä heidän oli määrä tuoda Jeesukselle aasinvarsa ja jos joku kysyisi, miksi he ottavat sen, niin heidän tuli vastata: ’Herra tarvitsee sitä’. Ja tässä se on. Nimittäin tarkka käännös kohdasta kuuluu: *’Herralla sen tarve on’*. Tämä kömpelö suora käännös käännetään aivan

oikein Raamatussa: ”Herra tarvitsee sitä”. Mutta omistussuhde — tämä tässä on myös esillä. Tähän tapaan: ”Sen Herralla on tarve.” Jeesus omisti jo etukäteen tuon aasin. Nyt hän vain tarvitsi sitä hetken aikaa ja palauttaisi sitten pian takaisin. Ja sitten kun opetuslapset menivät kylään ja olivat irrottamassa aasia, kerrotaan aivan samaa rakennetta käyttäen, kuinka *omistajat sen* kysyivät: ”Miksi te viette varsan?” Aasilla oli siis monta maallista omistajaa. Päätelemme, että viikunaraakileiden kylän nämä asukkaat eivät rikkauksia omistaneet, koska aasiinkin heillä oli yhteisomistajuus.

Aikamme ihmisen tragedia on Herran Jumalan unohtaminen. Elämme kuin hän ei omistaisi maata ja merta, ihmistä ja koko luontoa kaikkine eläimineen. Yleistä on myös ajatus, jonka mukaan Jumala on tavalla tai toisella kyllä luonut maailman, mutta vetäytynyt sen jälkeen tavoittamattomiin, saavuttamattomiin, eikä hänestä voi varmuudella tietää lopulta mitään.

Niin toinen on Raamatun antama kuvaus Herran Jumalan ja tämän maailman, luonnon ja ihmisen välisestä suhteesta. Psalmien kirjassa se korostuu: Ps. 24:1 ”Herran on maa ja kaikki mitä siinä on, maanpiiri ja ne jotka siinä asuvat.” Ks. myös 50:12 tai 95:4–5.

Öljymäellä Vapahtaja käytti hetken aikaa omaansa, aasia. Samalla tavalla Taivaan ja Maan Herra *tarvitsi* aikanaan Kaanaan kannuja (joiden veden hän muutti viiniksi), Kapernaumin venettä (jolla hän matkusti) tai Betanian ystäväkotia (mihin hän Jerusalemin matkalla majoittui). Onko sinulla sellaista, mikä on saanut olla Jeesuksen käytössä? Tässä ilmoitetaan sinun ikuinen arvosi, olemassaolosi syy ja tarkoitus: Herra tarvitsee sinua. Sinun arvosi on Jumalan käsissä. Aivan jokainen Jumalan kuva, ihminen, on Luojansa silmissä arvokas. Lausuessasi Jeesukselle hoosianna, siis ”oi Herra auta”

annat elämäsi hänen käyttöönsä ja arvosi sen kuin kasvaa.

Me elämme luodussa maailmassa. Ihminen on osa luomakuntaa. Ihmisellä on kyllä erityinen asema tässä maailmassa, mutta me esimerkiksi jaamme paljon samoja rakenneosia eläinten kanssa. Koostumme soluista ja meillä on kaksi korvaa kuin metsän jäniksellä. Paratiisi tämä kaunis maailma ei enää ole, vaikka maraskuun metsässäkin voi kohdata paljon kauneutta. Roomalaiskirjeen sanoin: ”Me tiedämme, että koko luomakunta yhä huokaa ja vaikeroi synnytystuskissa. Eikä vain luomakunta, vaan myös me, jotka olemme ensi lahjana saaneet omaksemme Hengen, huokailemme odottaessamme Jumalan lapseksi pääsemistä, ruumiimme lunastamista vapaaksi.” Ihmisen elämää uhkaavat luonnonkatastrofit ja monenlaiset sairaudet ovat tätä luomakunnan huokausta. Adventin evankeliumi on meille tänä vuonna muistutus siitä, kuinka Herralla Jeesuksella on valta yhä tänä aikana. Hän on niin aasin kuin pienimmän viruksen lopullinen omistaja.

Harri Niemelä
kirkkoherra, Jämsä

Erämaan ja sokean silmät aukeavat

2. ADVENTTISUNNUNTAI 4.12.
JES. 35:3–6

Olemme Jesajan kirjan ensimmäisen osion, ns. *Proto-Jesajan*, loppupuolella. Käsissämme on katkelma, joka on erityisen tärkeää lukea kontekstissaan. Vastaluettaessa yhdessä edeltävän ja perässä tulevan kanssa, tekstimme näyttätyy oikeassa valossa.

Luku 35 on huimaa pelastussanomaa, joka seuraa edeltävän kappaleen kamottavia tuhokuvauksia. Tässä kootaan yhteen koko Jesajan kirjan alkuosan, 1–33,

lankojen päitä. Ovatko sitten nämä sanat 700-luvun Jesaja-profeetan sanoja vai eivät, jää auki. Sanojen tasolla tarkka lukija voi huomata monia yhteyksiä Jesajan myöhempiin osiin, jotka voidaan perustellusti ajoittaa eksiilistä paluun jälkeiseen aikaan.

Lukujen 34 ja 35 sanat kohdistuvat kahteen eri kansaan. Samalla selvää on, että luvut muodostavat kokonaisuuden. Luku 34 alkaa universaaleilla tuomion-sanoilla, mutta pian fokus tarkentuu Edomiin. Loput jakeet kuvaavat Edomin hävitystä, kun Jumalan kosto iskee. Mutta *kostoisku* tulee kappaleessa 35 myös Juudan osaksi! Se vain on toisenlainen: ”Kosto lähestyy, tilinteon hetki. Jumala itse tulee ja pelastaa teidät.” (35:4) Linkki lukujen välillä on selvä — samoin kontrasti. Edom muuttuu ohdakkeiden maaksi (34:13), kun taas Juudan kuiva maa alkaa kasvaa vihreää (35:7). Tappava kuivuus on osa Edomin tuomiota (34:9), kun Juudaan puhkeaa lähteitä (35:6–7). Jos jatkaa lukemista jaksostamme eteenpäin, sama jatkuu: Edomissa on vaarallisia eläimiä (34:13–15), Juudassa ei (35:9). Ja kun Edom muuttuu kulkukelvottomaksi (34:10), Juudaan aukeaa valtatie, pyhä tie (35:8).

Edomin tuho on ylihistoriallista kuvausta. Kyse ei ole mistään tuntemastamme katastrofista. Edom saa epämiellyttävän osan toimia *varoittavana esimerkkinä* kansasta, joka vastustettuaan Jumalaa tai vehkeilyään hänen kansaansa kohtaan, ansaitsee tuomion. Miksi Edom? Jos sijoitamme tekstimme vuoden 587, eli eksiiliin lähden, jälkeiseen aikaan, voi selitys ehkä löytyä Edomin osuudesta Jerusalemin hävityksessä. Tätä Hesekiel kuvaa miltei ”jesajamaisesti”: ”Edom on julmasti koston Juudan kansalle, ja näin se on rikkonut Herraa vastaan — niin Edom saa tuntea kostoni.” (Hes. 25:12–14)

Väkevät kuvat ympäristön muutoksista Jumalan vihan ja toisaalta siunauksen

alla, voivat puhutella ympäristövalve-tunutta ihmistä. Edom käy läpi ekologisena rappeutumisen ja jäljelle jää vain halkeileva autioma. Jokaisen siis pitäisi luonnostaan kavahtaa Edomin teitä. Siellä missä Jumalan henki puhalttaa on kehityskulku päinvastainen. Vettä pulppuaa autiomaassa. Ehkä voimakkain kuva on lukukappalettamme seuraavassa jakeessa 7: kuumen autiomaan yllä väräjävä kangastus (KR92: ”hehkuva hiekka”) muuttuu oikeaksi vesilammikoksi. Kun silmät aukenevat, myös valhekuvat väistyvät!

Elämää antavat vedet ovat tuttuja muualta Raamatusta. Lähi-idän kuumuudessa veden solina on väkevin kuva virvoituksesta. Edellä Jesaja (12:3) on kuvannut pelastuksen aikaa näin: ”Te saatte riemuiten ammentaa vettä pelastuksen lähteistä.” Seikkaperäisin kuvaus eläväksi tekevien vesien tulosta on Hes. 47, jossa temppeleistä virtaava vesi herättää puron varren autiomaan — eikä ainoastaan sitä, vaan jopa Kuolleenmeren. Sukulaiskuva vilahuttaa Sakarjan kirjan lopussa (14:8), jossa Jerusalemissa virtaa vesi itään ja länteen. Jesaja tekstissämme puhuu vielä pelkästään Juudasta, Sakarjan näyssä vedet lähtevät leviämään. Kun UT:n tunteva lukee näitä tekstejä, kuulee hän niissä jo universaalien evankeliumin kaiun. Mikä oikeuttaa kristityn tällaiseen tulkintaan? Seistessään temppelein pihakivillä, seisoo Jeesus vahvasti myös profeettojen pohjalta huutaessan sanomansa pian puhkeavasta ”elävän veden lähteestä” (Joh 7:37–39). Tässä on yksi uusitamentillisista avaimista profeettatekstin vesiprofetian tulkintaan. Jesajan näkemät vesipurot alkavat virrata Juudeassa noina päivinä ja sitten sieltä maailmaan.

Luonto siis uudistuu, mutta ei vain se. Ihminenhan elää ja kärsii ennenkaikkea ruumiissaan — siinä on hänen lähin ympäristönsä! Tämä kuvasto — kärsimys, sairaudet ja kesken matkaa loppuva ih-

miselämä — ovat Raamatun perusaineis-
toa, niin myös sokean, kuuron ja ramman
kaikkalainen elämän kurjuus. Pelastuksen
ajan ihanuuden toinen puoli on, niinkuin
profeetta sen näkee, että sokeiden silmät
ja kuurojen korvat ja mykän suu aukeavat
ja rampa parantuu. Ylösnousemukseen
asti ei profeetta tässä vielä näe, mutta
Jumalan huolenpito näkyy ajallisesti ih-
misen ”korjaantumisenä”. Katkelmamme
jakeiden 5-6 kohdalla kuulee UT:n
tunteva tuttuja sanoja. Matteuksen
evankeliumista (luvut 8 ja 9) löydämme
messiaanisten tekojen kavalkadin: Jeesus
parantaa spitaalisen, Pietarin anopin,
ramman, verenvuototautisen, herättää
kuolleen, parantaa kaksi sokeaa ja mykän
(ks. myös Matt 15:30–31). Tätä kaikkea
seuraa luvussa 11 (jakeesta 2 eteenpäin)
Johannes Kastajan lähettiläiden kysymys:
Oletko sinä nyt se jota odotamme? Jeesus
vastaa myöntävästi, mutta miten? Hän
tekee sen lainaamalla sanoja, joita emme
sellaisenaan yhdeltäkään profeetalta löy-
dä, mutta joiden lähin vastine on juuri
lukukappaleemme jakeissa 5–6. Tässä on
siis uusitustamettillinen tulkinnan avain
parantumisprofetioiden tulkintaan.

Pekka Lindqvist

eksegeetiikan ja judaistiikan yliopiston-
lehtori (Åbo Akademi), TT, Lieto

Kuulkaamme Viisautta

ITSENÄISYYSPÄIVÄ 6.12.

SAARN. 9:13–18

Saarnaajan kirjan tunnelmia ei ole ollut
vaikea tunnistaa siitä, mitä kuluvana
vuonna on Euroopassa tapahtunut. Olem-
me eläneet kaikessa rauhassa, kunnes
yllättäen porttien eteen saapuu mahtava
armeija valmiina tuhoamaan kotimme ja
kaupunkimme. Kurkkua kuristaa, ja hiki
alkaa helmeillä otsalla, kun sitä näkyä
katsoo. Mikä nyt avuksi?

Katseemme kääntyvät niiden puoleen,
joihin olemme tottuneet luottamaan ja
jotka ovat kohonneet johtajiksemme.
Kaiketi heillä on vastaus tähänkin ongel-
maan! Mutta vastausta ei tullut.

Siinä kylmän hien valuesssa pitkin selkä-
piitä ja kauhun lamaanuttaessa meidät,
meillä ei ole ymmärrystä katsoa ympäril-
lemme ja nähdä köyhää, pientä ihmistä
hökkelissään. Kukapa sellaiselta apua
odottaisikaan. Ja kuitenkin siinä ylimie-
lisyydessämme kävelemme sen ainoan
avun ohitse, joka meille olisi ollut tarjolla.

Ei ole vaikea nähdä Saarnaajan kirjan
kertomuksessa myös ennakkokuvaa Her-
rasta Jeesuksesta. Hänestäkin voidaan
käyttää nimitystä Viisautta. Ulkonaisesti
hänekään ei ole mitenkään houkutteleva.
Hän ei ole asettunut asumaan kuninkaan-
linnuihin, vaan hän syntyi vaatimatto-
missa oloissa ja sai ensimmäiseksi vuo-
teekseen eläinten syöttökaukalon. Kukapa
sellaisen luota menisi etsimään apua, kun
ylivoimainen vihollinen hyökkää!

Eikö järkevämpää ole luottaa niihin,
jotka ovat niittäneet mainetta tässä maa-
ilmassa, ja jotka ovat päässeet elämässään
eteenpäin eivätkä ole juuttuneet pienen
hökkelin asukeiksi? Voi vain pohtia, miksi
tuo köyhä mies ei ollut käyttänyt suurta
viisauttaan oman rikkautensa kartutta-
miseksi. Olisiko köyhän pysymisessäkin
jotain sellaista viisautta, mikä mieltä on
jäänyt näkemättä?

Suomen itsenäisyyspäiväksi valittu
Vanhan testamentin teksti sopii osuvasti
kuvaamaan myös omaa aikaamme. Onko
meillä malttia jäädä kuuntelemaan myös
niiden ääntä, jotka tahtovat hukkua me-
telin alle? Olisiko niin, että aivan meidän
lähellämme elää joku, jonka neuvoja
meidän kannattaisi kuunnella? Olisiko
hyvä Jumala viisautensa johdattanut
keskuuteemme ihmisiä, joilla olisi nä-
kökykyä auttaa myös meitä rakentavalla
tavalla eteenpäin omissa kysymyksissäm-

me? Olisiko meillä aikaa pysähtyä katso-
maan ja kuuntelemaan niitä ihmisiä, joita
emme ehkä normaalisti edes huomaa tai
tule ajatelleeksi? Jumala ei näet tee vir-
heitä. Hän johdattaa tiellemme ihmisiä,
joiden avulla hän tahtoo auttaa ja palvella
meitä. Ehkäpä hän on lähempänä kuin
tulemme ajatelleeksikaan. Mutta ehkä
häntä ei löydä kaduilta huutamasta eikä
loistelamppujen paisteen keskeltä. Ehkä
hän on ikään kuin piiloutunut johonkin
niin vaatimattomaan, ettei häntä tule edes
ajatelleeksi, kun huonot ajat uhkaavat.

Voisikohan olla niin, että tämän itsenäi-
syyspäivän tarkoituksena on auttaa meitä
kääntämään katseitamme aivan uudella
tavalla lähimmäisiimme ja näkemään
heissä kätkeytyjä viisauden ja ilon lähteitä,
joita emme ole aikaisemmin tulleet
huomanneeksikaan?

Saarnaaja muistuttaa meitä myös siitä,
ettei kansansuosio ole samaa kuin todelli-
nen menestys. Jakeissa 5. Moos. 11:8–9a Ju-
mala antaa meillekin Mooseksen välityk-
sellä avaimet todelliseen menestykseen:
”Noudattakaa sitä lakia, jonka minä teille
nyt ilmoitan. Silloin teistä tulee vahvoja
ja saatte haltuunne maan, johon olette
nyt menossa, ja te saatte elää kauan siinä
maassa – –” Jumalan sanan perustalle
rakentava valtakunta pysyy vahvana, sen
sijaan kansansuosioon perustuva hallin-
totapa eli gallupien mukaan toimiminen
on jotakin aivan muuta kuin todellinen
viisaus. Sen havaitsivat aikoinaan myös
Herran Jeesuksen opetuslapset, jotka saat-
toivat paistatella hänen seurassaan, kun
hän hoosianna-laulujen kaikuessa rat-
sasti alas Öljyvuoren rinnettä. Muutamaa
päivää myöhemmin samat opetuslapset
kuulivat kansanjoukkojen huutavan: ”Ris-
tiinnaulitse!” samaa Jeesusta tarkoittaen.

Silloinkin ihmiset hylkäsivät ainoan
apunsa. He käänsivät selkensä viisaudelle
ja valitsivat Barabbaan, kapinajohtajan.

Ihmisten valintoihin ei todellakaan ole

luottamista. Sen Saarnaaja näki aikoinaan
kristallinkirkkaasti. Onneksemme kaikki
ei ole kuitenkaan ihmisen valintojen va-
rassa. Ihmisten sokeus kyllä johti siihen,
että Viisaus naulittiin ristille, mutta Ju-
malan hulluus on ihmisten viisautta suu-
rempi. Apostoli Paavali kirjoittikin 1. Kor.
1:20–21: ”Missä ovat viisaat ja oppineet,
missä tämän maailman älyniekat? Eikö
Jumala ole tehnyt maailman viisautta
hulluudeksi? Jumala on kyllä osoittanut
viisautensa, mutta kun maailma ei omas-
sa viisauudessaan oppinut tuntemaan Ju-
malaa, Jumala katsoi hyväksi julistaa hul-
luutta ja näin pelastaa ne, jotka uskovat.”

Viimeinen sana on kaikesta huolimatta
hyvällä Jumalallamme, ja hän on voitta-
nut myös kuoleman vallan. Vaikka me
hylkäsimmekin hänen Viisautensa, hän ei
hylännyt meitä, vaan valmisti siihenkin
syntiimme avun ja anteeksiannon. Siksi,
hyvä ystävä, niin sinulla kuin minullakin
on tässäkin hetkessä lupa uskoa Jeesuk-
sen Kristuksen nimessä ja veressä kaikki
vääryytemme anteeksi. Se anteeksianto
koskee jopa meidän itseriittoisuuttamme,
haluamme irrottautua Jumalan säädöksis-
tä ja sokeuttamme nähdä myls vähäisissä
lähimmäisissämme Jumalan lahjoja.

Jukka Norvanto

pastori (eläkk.), Vantaa

Vanhan liiton mies

3. ADVENTTISUNNUNTAI 11.12.

MATT. 11:11–19

Kolmannen adventtisunnuntain evanke-
liumissa Jeesus puhuu Johannes Kasta-
jasta: sinänsä nurinkurista, koska yleensä
Raamatun teksteissä profeetat puhuvat
Messiaasta eikä toisinpäin. Evankeliumi-
kirjan jako katkaisee hieman erikoisesti
Jeesuksen puheen. Edellä, jakeissa Matt.
11:2–6 Johannes on lähettänyt opetuslap-
sensa kysymään Jeesukselta, oliko tämä

”se, jonka on määrä tulla”. Jeesus antaa vastauksensa vetoamalla profeettojen lupauksiin ja aloittaa Johanneksen opetuslasten mentyä puheensa Johanneksesta jakeesta Matt. 11:7.

Evankeliumin alussa Jeesus painottaa sanojaan sanalla *aamen*, ”tosisesti”. Aiempi puhe siis lienee johtanut tähän ”pointtiin”, johon Jeesus nyt tulee: Johannes on suurin naisesta syntyneistä (Matt. 11:11), hän on vanhan ja uuden liiton käännekohta: itse vielä ”vanhan liiton” mies, johon asti laki ja profeetat ovat olleet ennustusta. Johanneksesta alkaen ne ovat alkaneet saada täyttymyksensä.

Vanhan testamentin profeettakirjoista viimeinen, Malakian kirja, ennusti Elian palaavan ennen tuomion päivää ja siksi Jeesuksen aikana odotettiin Elian palaavan ennen Messiaan tuloa. Johannes oli tietoinen tehtävästään airuena, mutta jopa kielsi olevansa Elia (Joh. 1:21). Johannes muistutti tätä Israelin suurta profeettaa monilta ominaisuuksiltaan: molemmat saarnasivat erämaassa, saivat jumalattoman hallitsijan vihat päälleen ja jopa pukeutuivat samaan tapaan.

Kenties Johannes ei tahtonut esiintyä Eliana, ettei kansa saisi hänestä vääriä käsityksiä, vaan kuuntelisi hänen sanoமாansa toisesta: Messiaasta. Johannes kuitenkin kulki Elian hengessä (Luuk. 1:16–17) ja täytti sitä tehtävää, joka Elialle oli Malakian kirjassa annettu.

Tätä ilmoitusta Jeesus kehottaa kuuli-joitaan teroittamaan korviaan.

Jeesuksen aikainen sukupolvi saa sitten kuulla vertauksen itsestään. He ovat kuin lapset, joita ei huvita mikään. Huilunsoittoon ja iloon ei lähdetty mukaan sen paremmin kuin valittajaisiin ja itkuunkaan. Ei tahdottu olla mukana ilossa eikä surussa.

Tämä näkyi monien, etenkin yhteiskunnan ja hengellisen eliitin suhtautumisessa sekä Johannes Kastajaan että Jeesukseen,

joiden elämä ja julistus rikkoi sen, mihin arkipäivässä oli totuttu. Askeettinen Johannes oli julistanut lakia, katumusta ja parannusta, mielenmuutosta. Hän oli kutsunut kanssaan itkien katumaan ja luopumaan synneistä, mutta tämä ei ollut kelvannut aikalaisille. Ehkä ajateltiin, että Johanneksessa oli pakko olla jotakin vikaa, koska hän toimi toisin kuin me ja niin hänen sanomansa pyrittiin ohittamaan.

Sitten tuli Jeesus, Ihmisen Poika, joka söi ja joi ja piti iloisia aterioita ystäviensä kanssa ja hyväksyi seuraansa jopa huonomaineisia ihmisiä. Tätäkin jotkut katselivat inhoten eivätkä he liittyneet iloitsemaan siitä pelastuksen sanomasta, evankeliumin ilosta, joka Jeesuksessa oli tullut jokaiselle ihmiselle, jopa heidän omaan pöytänsä syömään ja juomaan heidän kanssaan.

Tämä ongelma Jumalan sanoman ohittamisesta tai sen katsomisesta karsaasti ei ollut vain Jeesuksen ajan sukupolven ongelma. Se on jokaisen epäuskoisen ja tämän maailman huoliin kiinnittyneen ihmisen ongelma myös meidän sukupolvessamme.

Evankeliumi haastaa meitäkin pohtimaan, olemmeko tulleet sisäisesti penseiksi ja kylmiksi Jumalan sanalle. Kuulemmeko sen kutsun murehtia syntejämme ja tehdä parannusta ja toisaalta saammeko ilomme evankeliumin aarteesta, syntien anteeksiantamuksesta ja siitä, että tänäänkin Jeesus tahtoo tulla meidän luoksemme aterioidakseen yhdessä meidän kanssamme?

Ajalleamme tyypillistä tuntuu olevan kyynisyys, jota saatetaan pitää älykkyyden, huumorin tai analyttisen ajattelun merkinä. Sellainen kyynisyys, joka estää meitä aidosti lähtemästä mukaan mihinkään, iloon tai suruun, tekee elämästämme köyhää. Jos koko elämäme on vain merkityksetöntä itsemme viihdyttämistä vailla syvempää merkitystä. Sellainen ei

voi ihmiselle tuoda pysyvää mielenrauhaa, vain turruttaa hetkittäin tyytymään tämän elämän katoaviin iloihin.

Jumala ei kuitenkaan jättänyt meitä yksin katoavaan luomakuntaansa, vaan lähetti luoksemme Poikansa Jeesuksen ja tämän edellä profeettojen joukon, josta viimeinen oli Johannes. He kutsuivat ja yhä kutsuvat meitä pysähtymään ja kuulemaan Jumalan ääntä: kutsua parannukseen ja iloon syntien tunnustamisen ja anteeksiantamuksen kautta.

Viisauden, Jumalan Viisauden teoista tuo Viisaus nähdään todeksi. Viisaus on tässä se Jumalan persoonallinen Viisaus, joka puhuu Sananlaskujen kirjassa (San. 8) ja joka on tullut Jeesuksessa maan päälle. Hänen teoistaan me tunnemme Hänet ja Hänen teoistaan me näemme hänen olevan todella Jumalan Poika, maailman Vapahtaja.

Jussi Seppälä

toimitussihteeri, TM, Kauniainen

Joosefin jouluevankeliumi

4. ADVENTTISUNNUNTAI 18.12.

MATT. 1:18–25

Matteus kertoo Joosefin jouluevankeliumin, Luukas (2:1–20) Marian. *Joosef* mainitaan evankeliumeissa 20 kertaa. Virsikirjassa *Joosef* ei esiinny eivätkä *Jeesuksen vanhemmat*. Kuvataiteessa Joosef kuvataan yleensä vain kolmihenkisessä ”pyhässä perheessä”. Joosefin pelkästään Jeesuksen seurassa olen nähnyt pienen kerrostalon seinämaalauksessa Etelä-Teneriffalla. Kumpikin hymyilee siinä iloisesti.

Maria oli tapahtumien alkaessa ilmeisesti 15-vuotias kuten ajan palestiinalaistyöt yleensä avioituessaan, Joosef varmaankin vanhempi, ammatiltaan *tektōn* (kr.) ’muurari’, ’rakennusmestari’. Palestiinassa rakennettiin kivistä ja savesta, ei puusta. Poika seurasi isän ammattia.

Joosef ja Maria kuuluivat — kuten Siimeon ja Hanna (Luuk. 2:25–38) — ilmeisesti ”maan hiljaisten” (Ps. 35:20) hengelliseen liikkeeseen, pieneen ja poliittisesti merkityksettömään. Se odotti hartaasti Messiaista, ei voittoisana maallisena kuninkaana vaan Herran kärsivänä palvelijana, joka sovittaa ihmisten synnit ja jonka Herra vasta sitten korottaa kunniaan (Jes. 42:1–7; 49:1–6; 50:4–9; 52:13–53:12). Hekin ”odottivat Jerusalemin lunastusta” ”ei väellä eikä voimalla vaan Herra Sebaotin Hengellä” (Sak. 4:6).

Joosef oli *dikaios* (kr.) ’lakia kunnioittava mies’ (j.19), ’vanhurskas’, ’Jumalalle otollinen’, ’oikeamielinen’: ”Sisimmässään hän iloiten hyväksyi Jumalan lain” (Room. 7:22). Näin asennoituen hän oli kihlannut Marian, ollut tälle uskollinen — ja nyt joutunut kauheaan katastrofiin: Maria oli raskaana ja pettänyt hänet! Se oikeutti avioeron — naisesta, jota hän rakasti! Hänen ainoa oikeamielinen ja mahdollisimman armollinen menettelynsä olisi Marian hylkääminen hienotunteisen huomaamattomasti ”hiljaisuudessa”.

Joosefin raastavan ristiriidan ratkaisisi vain Jumala. Varmaan hän hädässään yöllä rukoili apua. Tapahtui ihme: ”Hänelle ilmestyi unessa Herran enkeli.” Tämä ilmoitti vielä suuremmat ihmeet: Maria oli tullutkin raskaaksi yliluonnollisesti neitseenä Pyhästä Hengestä ainutlaatuiseen tarkoitukseen. Hänen tuleva Poikansa ”ei syntyisi veristä, ei ruumiin halusta, ei miehen tahdosta, vaan Jumalasta” (Joh. 1:13 hyvin vanhojen latinalaisten käännösten mukaan, jotka sopivat tekstiyhteyteen paremmin kuin uskovia tarkoittava monikko). Poika ”pelastaisi kansansa sen synneistä” (j. 21 ← Ps. 130:8) ja ”lunastaisi Israelin” (Luuk. 24:21). Sitähän Joosef ja Maria odottivat. Mariallekin oli enkeli ilmestynyt kertomaan tästä ihmeestä — johon Maria suostui, vaikkei Joosef sitä vielä tiennyt.

Joosef ymmärsi, että hän ja Maria joutuisivat kärsimään tämän ihmeen tähden paljon. Hän kuitenkin suostui siihen: Joosef ”otti Marian vaimokseen” ja samalla perheeseensä ja sukuunsa eli kuningas Daavidin sukuun, josta Matteus (1:1–17) kertoo Joosefin polveutuneen. Sillä perusteella Joosef myös ”antoi pojalle nimen”. Niin kuin Maria suostui Jumalan valintaan ja tulemaan Jumalan Pojan äidiksi, niin Joosef suostui Jumalan Pojan kasvatuisäksi (Luuk. 3:23; 4:22; Joh. 6:42).

Maria synnytti Joosefille myöhemmin neljä poikaa (Jaakobin, Joosefin, Simonin ja Juudaan) ja ainakin kaksi tyttäretä (Matt. 12:46–47; 13:55–56). Jeesus oli (Marian) esikoinen.

Kaikessa tässä Joosef osoittautui ”vanhurskaaksi”. Hänestä tuli vaimonsa Marian ja kasvatustönsänsä Jeesuksen ensimmäinen ja perustava ”turvaverkko”: hän antoi heille aineellisen ja yhteisöllisen, henkisen ja hengellisen suojan kuolemaansa asti. Hän ei ollut synnitön niin kuin ei Mariakaan, mutta Joosefin ja Marian avioliitto oli sopusointuinen ”kehto” Jeesukselle, joka sitten myös ”oli heille kuuliainen” eli täytti neljännen käskyn vanhempien kunnioittamisesta kuolemaansa asti (Luuk. 2:51).

Uusi testamentti kertoo Joosefista vähän. Sen perusteella voimme kuitenkin pitää häntä miehen ihanteena, niin kuin Vanhassa testamentissa Job on miehen ihanne (Job 29), Mariaa naisen ihanteena ja heidän kotiaan perheen ihanteena. Tämä kaikki merkitsee paljon meille malina.

Marian esikoispojalle annettiin kaksi nimeä: *Jeesus*, joka tarkoittaa ’Jumala pelastaa’, ja *Immanuel* ’Jumala on kanssamme’. Matteus luonnehtii häntä kolmannella nimellä *Kristus* ’Voideltu’ ← *Mašiaḥ* (hepr.) eli Messias eli kuningas. Sellaisena hän on ”lihaksi” tullut Jumalan armo ja lahja.

Maria ja Joosef tarvitsivat itsekin pe-

lastajakseen ja vapahtajakseen Jeesusta, Jumalan ja Marian poikaa. Niin kuin he vanhempina olivat hänen kanssaan, niin hän olisi ikuisesti heidän kanssaan.

Jeesuksesta sanotaan:

Hänen oli tultava joka suhteessa veljensä [= meidän ihmisten] kaltaiseksi, jotta hänestä tulisi armahtava ja uskollinen ylipappi ja hän voisi Jumalan edessä sovitaa kansansa synnit. Koska hän on itse käynyt läpi kärsimykset ja kiusaukset, hän kykenee auttamaan niitä, joita koetellaan. – Ylipappimmehan jos kukaan kykenee ymmärtämään vajavuuksiamme, sillä häntä on koeteltu kaikessa samalla tavoin kuin meitäkin koetellaan; hän vain ei langennut syntiin. (Hepr. 2:17–18; 4:15.)

Vaikka Jeesus eli ehjässä ja rakastavassa kodissa, hän samastuu meihin ja ymmärtää meitä, joiden koti ja elämä eivät ole olleet yhtä ehjät.

Helsingin yliopiston dogmatiikan professori **Osmo Tiilikä** kirjoittaa vuonna 1969 julkaisemassaan runossa *Maria ja Joosef*:

*Tuhannen tuhansista Jumala valitsi /
tuntemattoman rakentajan Nasaretin kaupungista / ja tämän kihlatun. – Heidän kapaloitavakseen, / heidän majaan ja ruokapöytänsä, / heidän kotipuheitansa kuulemaan, / heidän elintapoihinsa sopeutumaan, / heidän kasvatettavakseenkin / Jumala lähetti Pyhän, Läisen, Kaikkivaltiaan. //*

Eipä Joosef Marian kihlatessaan / vielä tiennyt, / että kohti Nasaretin savesta muurattua majaa / jo kiirehtivät taivaan sotajoukot sitä suojellakseen, / ei pyhä Neitsyt, / että hänestä tuli Eevan jälkeen / uuden ihmissuvun äiti. – //

Nasaretin koti / oli laadussansa ainoa: / sen katon alla yhtyi taivas tähän maahan, / iäinen ajalliseen; / Jumalan valtakunta

siinä asui /lapsosen mukana. – – Ei ole vanhemmilla ollut – – /aihetta samanlaiseen kuiskailuun /herkin, hiljaisiin huulin, /hämmästyksin: /mitä tulleekaan lapsesta tästä? //

Korkein itse valitsi /tehtävään näin tavattomaan /tämän Marian ja tämän Joosefin /— ja tottapa Hän tiesi, /ketkä valitsi ja miksi! //

Avistelen: /jos taivaassa on etusijoja, /nämä kaksi nähdään niiden haltijoina; /

jos Herrani rakastavat silmät /johonkin — siinä kauan viipyäkseen — pysähtyvät, /niiden kohteina ovat nämä kaksi. /Heidät nostaa Hän /polvistuneen asennosta syleilyynsä.

Raimo Mäkelä

Perustan emerituspäätoimittaja,
rovasti, TT, Kauniainen

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen
Opiskelija- ja Koululaislähetys ry OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö SROS
Suomen teologinen instituutti ry STI
Suomen evankelisuterilainen
Kansanlähetys SEKL

Päätoimittaja

Santeri Marjokorpi
santeri.marjokorpi@sro.fi
040 828 6103

Toinen päätoimittaja

Vesa Ollilainen
vesa.ollilainen@sekl.fi

Toimitussihteeri

Jussi Seppälä
toimitussihteeri.perusta@gmail.com
050 381 4288

Aineisto-osoitteet

santeri.marjokorpi@sro.fi
toimitussihteeri.perusta@gmail.com

Taitto

Taneli Törölä

Toimitus 2022

Taito Heikkilä, Mattias Kaitainen
Miikka Niiranen, Leif Nummela,
Jussi Seppälä, Topias Tanskanen,
Arno Toivanen

Neuvottelukunta 2020–2022

Keijo Rainerma (puheenjohtaja), Ville Auvinen, Ruth Franzén, Markku Ihonen, Timo Junkkaala, Ilmari Karimies, Mika Malinen, Jussi Miettinen, Pekka Mäkipää, Tapio Puolimatka, Teuvo V. Riikonen, Niilo Räsänen, Matti Sartonen, Jouko Talonen, Mauri Tervonen, Lauri Thurén, Mika Tuovinen, Lauri Vartiainen, Juha Vähäsarja

Toimituksen osoite

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

perussanoma@jaicom.com
034 246 5391

Tilauhinnat 2022

Opiskelijatilaus 20 €/vuosi,
kestotilaus 47 €/vuosi, määräaikaistilaus 12 kk 50 €/vuosi, irtonumero 7 €
Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) x 193 mm (kork.)
250 €, 1/2 sivu: vaaka 130 mm x 96,5 mm
140 €, pysty 62,5 mm x 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5 mm.
Hintoihin lisätään alv. (24%).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi
050 361 4099

Kirjapaino

Lehtisepät Oy
Aikakausimedia ry:n jäsen.
ISSN 0355-7111

Perusta julkaisee mahdollisuuksien mukaan myös kirjoituksia ja kommentteja, joita ei ole erikseen pyydetty.

Perusta-lehti painetaan ympäristöystävällisesti.

**Uskon ja ajattelun avuksi
49. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa**